

KRÚŽKOVOR

Program na 3. čtvrtletí 1999

- 18.6.-20.6. Účast Slováčku na MFF Kunovice 99 (vystoupení dětí bude v sobotu i neděli vždy v 15.00)
- 26.6. 17,30 Účinkování muziky, tanečníků a mužského sboru v pořadu Jarmark múz - Slovácké krúžky (amfiteátr ve skanzenu) na 54. MFF Strážnice 1999
- 27.6.-7.7. Zájezd souboru dospělých na 6. mezinárodní folklorní festival Nufarul Alb (Bílý leknín) v moldavském městě Kahul, vystoupí spolu se soubory moldavskými a soubory z Rumunska, Ruska, Běloruska, Ukrajiny (z Užhorodu), Maďarska a Turecka
15. 8. Vystoupení souboru dospělých ve Šlapanicích
- 26.-29. 8. Účast Slováčku a souboru dospělých na X. MFF Brno 1999
22. 9. Beseda u cimbálu v KVA, Šumavská 4
- 20.10. Hody v KVA
- 17.11. Beseda u cimbálu v KVA

V srpnu také bude mít Slováček 6tídení soustředění v Lipové, spojené s vystoupením.

Výhledově: 8.12. Mikulášská, 22.12. Vánoční beseda u cimbálu

MIMORÁDNÁ VALNÁ HROMADA

Konala se podle usnesení poslední valné hromady (20. 1. 1999) s jediným bodem programu - volbou starosty krúžku - dne 19. května 1999. Starostou byl zvolen jediný kandidát, PHDR. VÁCLAV ŠTĚPÁNEK, který se vrátil do Brna po téměř tříletém působení v Bělehradu, kde učil na filosofické fakultě tamní university češtinu. Letošní výbor Krúžku (seznam ostatních členů viz Krúžkozor č. 47, str. 4) je tedy po čtyřech měsících kompletní.

KRONIKA

Zpravodaj Čechů a Slováků ve Švýcarsku, č. 1/1999, str. 23, z článku Prezident Havel předal v USA státní vyznamenání 17. září 1998: „...státní prokurátor čsl. armády za II. světové války JAROSLAV NĚMEC in memoriam...“ J. Němec byl primášem Krúžku v letech 1933-1936. O jeho životních osudech jste se mohli dočíst v 36. čís. Krúžkozoru, které vyšlo 12. 6. 1996.

Na tradiční VÝSTAVĚ VÍN krůžkařů a jejich přátel 19. března se tentokrát sešlo 83 vzorků s bodovým ohodnocením, 54 bílých a 29 červených. Šampiony se staly rulandské bílé Františka Kadubce z Brna, ročník 1993, které získalo 19,4 bodu, a svatovavřínecké p. Kubika, rovněž z Brna, ročník 1997 s 19,2 bodu. Mezi víny z hvězdičkou, tedy od 18,6 b. výše, byla mnohá ze sklepů členů Krůžku: Z. Bravence, M. Dostála, J. Donného, Š. Hubačky, Z. Kotase, Z. Kopřivy, J. Macháčka, T. Maršálka, P. Rampuly, J. Stöhra a M. Žajdlíka. Návštěva výstavy a koštu, jakož i současně probíhající besedy byla dobrá. Dík patří zpěvákům, kteří celou akci zajistili, zpěvačkám, které připravily něco k zakousnutí, a všem, kteří sloužili za nálevním stolem. Katalog obstaral a jako dar Krůžku uhradil ing. M. Dostál.

Dne 25. dubna se v Dubňanech u Hodonína uskutečnila pod záštitou Mužského sboru z Dubňan PŘEHLÍDKA PĚVECKÝCH MUŽSKÝCH SBORŮ ZE SLOVÁCKA. Akce se setkala z velkým zájmem našich členů a když náš mužský sbor přijal pozvání k účinkování, vypravil Slovácký krůžek do Dubňan plný autobus. Mimo účinkujícího mužského sboru se se účastnili zájezdu i členové ostatních složek krůžku včetně části muziky.

Akce byla dle místní tradice pojmuta jako jevištní přehlídka sborů, kde se vystupující soubory v rychlém sledu představovaly krátkými vstupy a na závěr zahřměl společný zpěv. Sborů se letos sešlo v Dubňanech požeňnaných sedmnáct a nechyběly ani takové legendy mužského zpívání, jako je mužský sbor z Kyjova, z Velké nad Veličkou či ze Žďanic. Velmi pěkný dojem však zanechalo i mnoho dalších sborů, např. chlapi z Moravské Nové Vsi, Vracova či Buchlovic. Pro nás bylo potěšujícím zjištěním, že jsme se v záplavě kvalitních zpěváků neztratili a s našimi písněmi z Hanáckého Slovácka jsme sklidili potlesk a uznání publika. V této souvislosti bych chtěl poděkovat zpěvákům za kázeň a soustředěný výkon při vystoupení a účinkující části naší muziky za muzikantskou a duševní podporu.

Na závěr se bych chtěl zmínit o tom, co je pro nás již tradiční a co dělá Slovácký krůžek krůžkem. Po skončení oficiální části, kdy již některé sbory kvapem odjížděly do nedalekých domovů, to byli právě muzikanti a zpěváci našeho krůžku, kteří drželi, jak se říká, žezlo či lat'. Proto všem účastněným provolávám díky za krásný zážitek, který naplnil slova písně: „Není lepší jak v nedělu, dyž sa šeci chlapani zejdu ...“ -MD-

BUCHLOVICE 1999 - Zpívání mužských sborů - KOSECKÉ PÍSNĚ

Komu by se chtělo vstávat v neděli ve dvě v noci? Snad toto je odpověď na poněkud slabší obsazení autobusu, který zavezl náš mužský sbor na letošní kosení trav do Buchlovic na Uherskohradištsku. Odměnou pro ty, co nezamáčkli budík, však byl nezapomenutelný folklorní zážitek umocněný romantickým nedělním ránem v zámeckém parku Buchlovic, který ostatně stojí za návštěvu

i mimo pořádané folklórní akce.

Šli chlapi nad ránem, kose zazvonily... byla příznačná slova naši pěsničky, kterou jsme se uvedli mezi mnoha dalšími sbory. V Buchlovicích se nesoutěží ve zpěvu, ale v kosení trávy. Ta je mimochodem velmi kvalitní, plná kopretin a vonných bylin. Zpěv je ale přesto dominantní. Zpívá se pro radost a pro potěšení, zpívá se při setkáních kamarádů, zpívá se ve sboru i mimo něj. A pyšní pávi se na to celé koukají z korun staletých stromů a odměřují si zpěváky, zda nejsou pro ně nebezpečná konkurence při námluvách samičky.

Letošní Buchlovice byly něčím vyjimečné. V prostorách pod terasou se objevila natáčecí aparatura studia z Dolních Bojanovic. To proto, že letošní atmosféru a krásu mužských zpěvů se pokusí aktéři akce navždy zaznamenat na audionosiče CD. Bude tedy těm, co tam nebyli, alespoň umožněno nakouknout do oné atmosféry kosení trav v Buchlovicích. Doufám, že se CD s nahrávkou objeví i na některé z besed slováckého krúžku.

-MD-

V NEDĚLI 9. KVĚTNA vystoupilo v odpoledních hodinách 5 tanečních párů Slováckého krúžku společně s muzikou na nádvoří kulurního domu ve starých Černovicích. Akce se konala u příležitosti tradiční pouti sv. Floriána. Společně s námi se na pořadu podílela zejména dechová muzika Dambořanka a také děvčata z Májku zanotovala několik písní.

Sobota 15. května zůstane asi v paměti členů souboru dospělých dlouho, neboť to byl perný den. Dopoledne jsme v Kulturním domě na Charbulově natáčeli PROPAGAČNÍ VIDEOKAZETU. Pro většinu členů nová zkušenost, něco jiného než loňské natáčení silvestrovského pořadu U královny Elišky. Zvláštní dík patří Zdeně Kristové, která otapetovala, a Zdeňkovi Fajbusovi, který instaloval vhodné pozadí. A odpoledne VYSTOUPENÍ na oslavách 650tiletého výročí vzniku obce POPŮVKY. Prostor uprostřed hostince byl asi 4x6 m, diváci po obou stranách, i když jsme byli požádáni, abychom vystupovali čelem ke stolům s oficiálními hosty (tedy zády k prostému lidu), představení v délce 90ti minut. Zhostili jsme se toho dobře, bylo vidět, že všichni hráli, zpívali a tančili s chutí. Zaznamenat však musíme totální výpadek primáše (na obranu Honzy Beránka musím upozornit, že po dlouhé době primoval tak dlouhé vystoupení a bez přestávky) na začátku ženského sboru s kódovým názvem Maměnky (jinak Písně z Veselska). Však se mu také dámy pomstily a místo vína mu na zahájení Babského zapalování hodů předala Jana sedmičku s vodou. Avšak celé představení bylo diváky přijato velmi vlídně a přítomný slovinský velvyslanec byl jím nadšen, vyžádal si naši adresu a projevil přání zařídít naše pozvání do své vlasti.

Ve čtvrtek 20. května se sešly hned dvě VÝSTAVY našich krúžkařek. V Obchodní galerii Orlí v 17 hod. zahajovala výstavu voskové batiky Zdena Kristová, tentokrát

společně se svou dcerou Hanou, v 18 hod. v Galerii Hády Růžena Krčmařová svoje kresby pod názvem Toulky za zpěvem a tancem. Někteří krůžkaři byli tak pilní, že stihli oboje zahájení.

-JMK-

S OSLAVAMI a různými polosoukromými večírky v rámci Krůžku se letos roztrhl pytel. V březnu to byly velké kulatiny Honzy Beránka v KD Charbulova a stejně velké kulatiny Mirka Žajdlíka v klubovně PVT na Mučednické, v dubnu malé kulatiny Hany Dostálové rovněž na Mučednické, v květnu pak střední kulatiny Ženi Rosenbergové v soukromém vinném sklepě dr. Wotkeho v Bystrci a slavná svíca Jitky Danielové a Jury Martinka na Kozí horce u přehrady. Mnohé večírky bychom mohli považovat téměř za vystoupení.

SLOVÁČEK

13. února se soubor Slováček zúčastnil 10. Jubilejního krojovaného moravského dětského plesu, který v Brně uspořádal Pištělákův soubor. V krátkém programu sólově zazpíval Libor Kilián. Doprovázela ho muzika Slováčku pod vedením p. Novotného. Tanečníci předvedli tanec „Jatelinka“, kterou si s nimi později zatancovali všichni účastníci plesu.

Asi 60 bystrckých dětí uvítala do života 20. března skupina malých děvčat Slováčku ze ZŠ Horova.

Oblíbené tance a taneční hry předvedly děti ze Slováčku - z Jundrova svým rodičům 25. března na besídce společně se souborem Úsměv.

Členům Klubu invalidů v Brně - Lesné tančil, zpíval a hrál Slováček 12. dubna. Uplatnění zde měli i malí začínající muzikanti souboru, tzv. malá muzika.

24. 4. se nejmenší a nejstarší skupina souboru Slováček zúčastnila regionálního kola přehlídky dětských folklorních souborů. Z 8 brněnských souborů (celkově z 11 skupin) byly děti ze Slováčku vybrány na postup na Celostátní přehlídku do Jihlavy. Pásmo, které jim přineslo toto pěkné umístění, má název „Jede Turek do Moravy“.

5. 6. Slováček učinkoval na vítání občánků v Bystrci.

12. 6. Proběhla v Jihlavě za účasti dětí ze Slováčku celostátní přehlídka dětských folklorních souborů.

JUBILANTI

85 let

Oldřich Krejčí	6. 5.
JUDr. Zdeněk Sušil	30. 5.

75 let

Libuše Plívová	7. 7.
prom. ped. Miloslav Pavlík	16. 8.

70 let

Olga Kutálková	15. 5.
Ing. Josef Kučera	4. 7.
Ing. Jan Stöhr	17. 11

60 let

Zdeňka Veselá	23. 6.
---------------	--------

50 let

Božena Rosenbergrová (Žeňa)	17. 5.
Pavla D'Ambrosová	21. 7.
RNDr. Václav Linhart	12. 9.

40 let

PhDr. Václav Štěpánek	31. 7.
Marta Hebronová	28.10.

ODEŠLI

MVDr. Karel Bimka

Patřil mezi poslední představitele bohatýrského způsobu slováckého zpěvu (k nimž patří dnes snad už jen František Studenka z Tvrdonic), do historie našeho Krúžku se však zapsal i jako primáš v letech 1931-32, kdy v Brně končil studia na Vysoké škole veterinární. Pocházel ze Svatobořic s kořeny v tamních hudeckých rodech Bimků, Měchurů a Zbořilů. Po studiích a vojenské službě působil na Podkarpatské Rusi a v r. 1939 po rozdělení a okupaci ČSR se vrátil domů, pracoval nejdříve ve Strážnici, pak v Mohelnici a Lipově a od r. 1961 se usadil v Petrově. Měl až do konce života (92 let!) hlas jako zvon a přirozené podání, odmítal úpravy písní. Kdysi se ho ptali, jak získal tak silný hlas. Odpověděl, že jako chlapec chodíval s děvčaty zpívat po dědině a snažil se je

přezpívat, aby mezi nimi nezanikl.

Karel Bimka se už za svého života stal legendou a škoda, že s ním nebylo natočeno větší množství zvukových snímků. Snad se najde někdo, kdo by je soustředil a vydal. Narodil se 9. ledna 1907 a zemřel 16. ledna 1999.

Mirek Horsák

Když bývaly Slovácké plesy na Stadioně, ve velkém sále hrála dechovka, v přísáli krúžková muzika a nahoře za lóžemi, v tzv. Francouzské restauraci, další cimbálka. Nejčastěji to byli Burčáci, kteří přijížděli s dalšími Míkovjany a řadu roků hrávali bez předchozí dohody s vedením Krúžku, jen tak, sobě a ostatním pro radost a samozřejmě ke zpěvu a tanci. Mezi nimi zjevem nenápadný, za cimbalistou zastrčený, ale ciframi svého klarinetu nepřeslechnutelný Mirek Horsák.

Poprvé jsem ho viděl a slyšel téměř před třiceti lety a pak jsme se občas setkávali na besedách u cimbálu, různých přehlídkách, vystoupeních a festivalech a v posledních třinácti letech pravidelně při strážnické verbířské soutěži, jíž Burčáci dodnes zůstávají věrni. Hrával s chutí, a když se sešla dobrá parta tanečníků a zpěváků a mezi ní a muzikou to zajiskřilo, zářil radostí. Vždy usměvavý a ochotný přijít s nějakým novým vtipem, vždy pohotově a s humorem komentující dění kolem sebe. Přitom dovedl po mnoho let pevně svým muzikantským kolegům šéfovat a starat se o věci, které obyčejně „bohémům“ příliš nevoní - o organizaci a finance. Nepamatuji se, že by někoho zarmoutil nebo že by s někým žil v nepřátelství, i když uměl, bylo-li potřeba, kohokoliv rázně srovnat a poslat „kamsi“. Rád se zahaloval drsnější slupkou, ale pod ní se skrýval citlivý, pozorný a dobrosrdečný člověk. Bude nám mnohým moc a moc chybět.

Narodil se 12. prosince 1941 a náhle zemřel 12. května 1999.

J. M. Krist

SPONZOŘI A DÁRCI

Peněžní dar Krúžku věnovala Bc. Eva Zukalová, Ing. Zdeněk Kopřiva zřídil a uhradil Krúžku **stránku na internetu**, kterou dále spravuje (její označení: **www.mujweb.cz/www/kruzek** - na stránce je uvedena i E-mail adresa), Marie Charuzová zajistila objednání reklamy pro svou firmu eM-kontakt a Ing. Miroslav Dostál (jak je již uvedeno výše) zajistil a uhradil tisk katalogů pro letošní výstavu a košť vín.

Se schválením Zastupitelstva m. Brna poskytl na pořízení krojů dotaci 10.000 Kč Slovácký odbor školství a mládeže Magistrátu m. Brna a souboru dospělých rovněž 10.000 Kč odbor kultury.

IN MEMORIAM PPLK. ANTONÍNA BARTOŠE Z LANŽHOTA

(Pokračování z minulého čísla)

Z Paříže Tonda s dospívajícími syny a manželkou přesídlil do New Yorku a provozoval tam stavební činnost. V posledních letech byl těžce nemocen, ale po listopadové „sametové“ revoluci samozřejmě navštívil starou vlast a byl v r. 1990 prezidentem Havlem povýšen na podplukovníka a vyznamenán řádem Za statečnost. V tom roce se objevil i u nás v Řečkovících, aby si povykládal se mnou jako jedním z posledních krůžkařů ze staré éry. Bohužel jsem nebyl o té návštěvě uvědoměn předem, nesešli jsme se a ani se tomu nedivím, neboť Bartoš měl z doby svého partyzánského působení na východní Moravě od Hostýnských hor až po Podluží stovky a stovky známých, z nichž mnozí mu a jeho dvěma spolubojovníkům pomáhali. Bez jejich pomoci by činnost skupiny Clay nebyla možná. Kdybychom se však setkali i Tonda se mohl dovědět, jak se jeho osoba stala příčinou skoro kabaretní historky.

Krůžek měl v r. 1968 oslavit 60. výročí založení, měl k tomu vyjít almanach a byl jsem vyzván, abych tam napsal článek o podnicích Krůžku a krůžkařích z doby svého působení (od r. 1934). Samozřejmě jsem vzpomínal i na dobu války a v krátkém odstavci jsem uvedl, že mnozí krůžkaři se zúčastnili bojů proti nacistům se zbraní v ruce a někteří svou odvahou se stali legendárními, jako Babiňák. To jsem nevěděl, že Bartoš po svém druhém útěku na západ v souvislosti s případem Dyčky byl odsouzen in contumaciam k trestu smrti, ale to už byla doba Husákovy „normalizace“. Almanach se začal prodávat v únoru 1973 v sobotu na Slováckém plese Krůžku, ale už v pondělí jej Státní bezpečnost v Břeclavi dostala od nějakého horlivého denuncianta. Almanach byl tím samozřejmě považován za závadný a Krůžku bylo zakázáno jej dále distribuovat (věc byla posléze vyřešena po dohodě s tehdejším vedením SKŽ - zřizovatelem Krůžku - tak, že z almanachu byly vytrhávány dva listy - str. 39-42 - a seznam primášů na str. 41 byl vytištěn znovu a vkládán jako samostatný list - JMK). Proti mně bylo zahájeno vyšetřování, ale zachránilo mne to, že článek byl prokazatelně napsán r. 1968 a že jsem v r. 1973 nebyl volán k superredakci. Tak se stíhání mé osoby omezilo na vyloučení z Krůžku. Ale i to bylo kamarády vyřízeno formálně tak, že jsem byl v protokolu o schůzi výboru označen za vyloučeného, ale já o tom uvědoměn nebyl, takže odvolací řízení nemohlo proběhnout. A celá tato kabaretní historka byla odčiněna v květnu 1994, když jsem byl u příležitosti svých osmdesátých narozenin spolu s Tondou Babiňákem (a Oldřichem Krejčím) jmenován čestným členem Krůžku. Do jmenovacího dekretu jsem si ale nechal vepsat místostarostou Viktorinem: tím se současně ruší vyloučení dra Sušila z Krůžku z r. 1973.

Je mně známo, že několik krůžkařů bylo soustředěno kolem generála dra Koutňáka (byl též členem, jeden rok dokonce starostou Krůžku, pocházel z Kunovic), který byl velitelem skupiny VELA, která měla též partyzánský

charakter, ten ale nebyl uznán komisí, která partyzánskou činnost posuzovala z hlediska vojenského.

Proto tím spíše si zaslouží tuto vzpomínku, úctu a pozitivní hodnocení Tonda Babiňák, jehož odvaha a činy hraničily s krajní možností, a že všechny nástrahy a útrapy přežil, je velmi obdivuhodné. Všichni, kdož Tonda Babiňáka znali, mu ze srdce přáli, aby se při zdraví dožil osvobození. A jistě měl radost i z jmenování čestným členem Krúžku, jak mně bylo potvrzeno jeho bratrem Josefem.

Celá anabáze a partyzánská činnost dle vyprávění Bartoše byla pojata do knihy Clay Eva volá Londýn, kterou zpracoval redaktor Svobodného slova Radimír Kunc.

Dr. Zdeněk Sušil

Poznámka:

Část odbojové skupiny VELA, o níž je v článku dr. Sušila stručná zmínka, byla navázána na komunistický protinacistický odboj, a ta měla partyzánský charakter přiznán. Vím to z faktů, které se dotkly mých příbuzných.

-JMK-

NEBOJME SE DRÁKULY - PICNEM HO PŘES KEBULI...

(aneb cesta do CAHULU za vůní lotosového květu)

"...je rozhodnutí smělé do Moldavska jet - carára tramtará - připravme se próto na s Drákulou střet, když jsme z Brna výyjeli, naše mámy pláákaly, že prý naše céésta nebude jen med...!"

Tož takhle by se dal parafrázovat refrén slavných Pětatřicátníků od Karla Hašlera na podmínky našeho zájezdu na **Mezinárodní folklorní festival "Nufarul Alb"** konaný ve dnech od 28.června 1999 do 5.července 1999 v moldavském **Cahulu**.

No, řeknu vám vážení, že to není zrovnu vyhlídka na procházku růžovou zahradou... Ale my se přece nebojíme, my se dobře vyzbrojíme. A vezmeme si kromě krojů, nástrojů, vína a slivovice, dostatek česneku a zašpičatělé ze dřeva palice. Proč? No, to je nad slunce jasnější. Ať chceme či nechceme - přes Rumunsko jedeme... Aha - a v Rumunsku je Drákula, všech úpirů vojvoda! Abychom to neměli kór tak jednoduché, tak si ještě 26.6. v odpoledních a pozdně-nočních hodinách taneční skupina se zpěváky a muzikou zaskotačí na strážnických slavnostech, něco málo dospí a na druhý den nejpozději ve 13,00 hod. SEČ letního času - do světa huráá... (ale napřed se každý ještě na Charbulce co? no přece vyčurá, neboť Fanča si opět chystá svoje lože pro Záhoře před kabinkou WC v naší milé OÁZE).

A potom nekompromisně se budeme museti říti-ti osmdesátkou po dálnici na Slovensko, ve snaze našpórovat si čas. **BRATISLAVU** raději prohučíme protože ho na maďarských hranicích na mou věru určitě pročučíme...

Kolem krásných meandrů jež vytváří tekoucí Mosoni-Duna přes **GYOR** a **TATABANYI** snad se nám podaří tak cca za 6 hod. dosáhnouti **BUDAPEŠTI**. Ale moc jí osahávat nebudeme moci, neboť musíme pelášit dále, taktéž v naději, že před setměním schrastíme někde poblíž hranic s Rumunskem nějaký ten nocleh v idylickém prostředí maďarské puszty... Krvavý západ slunce, umocněný horkými výdechy tetelícího se vzduchu nad červnovým žárem spálenou zemí, vzdálené řehání laškujících kobyli a nemohoucích valášků, podbarvené koncertujícími sbory milionů cikád - to vše nás bude provázet při našem usínání... Pro upřesnění naší trasy vás upozorňuji, že projedeme na cestě z Budapešti města

CEGLÉD a **SZOLNOK**...

28.6.1999

Ráno nás budou již netrpělivě očekávat s uvítáním rumunští celníci... Neboť určitě svojí intuicí již od večera vycítí skvělou příležitost vzdát hold Slovákému krůžku z Brna a následně sami holdovat při na nás vykajlovaných cigaretách a plzeňském pivu (což se jistě k naší radosti bude ještě cestou do Moldávie vícekrát opakovat).

ORADEA - první velké město na cestě Rumunskem. Nic moc, spěcháme a proto jedeme dál.

Jo to **CLUJ-NAPOCA**, to je jiný kafé...Narodil se tu u nějakých Korvínů chlapeček jménem Matyáš, který se (když dorostl) stal dokonce i uherským králem. Pak následuje **TURDA** - sídelní město sedmihradských vojvodů a **TIRGU MURES** - město ze 13.století s velkou historicky významnou knihovnou. Ale bohužel nebudeme mít čas si něco tam přečíst. Na čtení si po cestě musíme vystačit s naší kronikou... O padesát kilometrů dále je městečko ze 12. století - **SIGHISOARA**, starobylé, malebné a velmi turisty navštěvované. Přijedeme potom do **BRAŠOVA**, ale tam zase jak na sviňu musíme jet dál. A to hlavně proto, že zde poblíž v horách Fagarašských řadí ta potfora Drákula. Bude ale našim neskutečným štěstím, že v době našeho průjezdu bude ještě spát po předcházející noční chlastačce... jinak nevíme, nevíme...? - šak na zpáteční cestě - kdo ví co bude ?

Jakmile projedeme **BUZAU** budeme se již blížit do dunajské delty. **BRAILA** je totiž přístavní město na Dunaji, který je zde dosti hluboký, aby až sem mohly vplouvat námořní lodě. Město dříve chránilo sedm hradeb a valů. Když zde necháme našeho Lojzika - tak ještě jeden přibude... Odtud je už kousek do **GALATI** a to je největší rumunský přístav na Dunaji.

V blízkosti města je největší jezero v Rumunsku, vzniklé přehrazením vodního toku. No a z Galati je to už jen padesát kilometrů do **CAHULU**... Ufff - to si zhluboka vydechneme... Bodejť by ne, když budeme mít za sebou ujetých bezmála 1.370 km.

5.7.1999

Až se nás v Cahulu nabaží, tak nám dají jemně najevo, že bysme mohli také už konečně jet domů... Tak tedy jo... Zpátky vyrazíme za ranního kuropění a věrní dosavadním zvyklostem pojedeme cestou jinou. Vydáme se totiž na sever, abychom po překročení moldavsko-rumunských hranic v **ALBITĚ** (108 km) přijeli do staroslavné **IASI** (174 km). Město bylo od 17.stol. trvale sídelním městem Moldavska (toho původního) a svého času mělo významnější postavení než Bukurešť. Je zde spousta chrámů a klášterů - až nás budou oči přecházet... Odtud budeme pokračovat směrem na západ kolem kláštera v **LETCANI** přes **TIRGU FRUMOS** - další klášter (220 km), **PASCANI** - ještě další klášter (245 km) do **TIRGU NEAMT** (261 km). No a zde je oblast, kde je úplně překlášterováno... Nad městem se tyčí hrad Neamt ze 12.stol., založený řádem německých rytířů. V okolí jsou kláštery zvučných jmen a slavných dějin jako **AGAPIA** a **VARATEC** -13 km jihozápadně.

Na místě samém zjistíme, zda-li bude možné a únosné dostat se k světoznámé soutěsce **BICAZSKÉ** (330 km) . Jedná se o káňon vyhloubený ve vápenci říčkou Bicaz, kdy někde místy je široký jen 4 metry a nad ním se tyčí skály do výšky až 300 metrů. Na dně káňonu bouří zpěněné vody Bicazu a kolem řeky se místy vine do skal vytesaná silnice... jaká romantika.

Kolem jezera **LACOSUL ROSU**, monastýrů **GALU** a **BROSTENI** popojedeme do **VATRA DORNEI** (438 km). Zde už se budeme muset začít ohlížet nejen po hezkých holkách, ale také i po noclehu. Má tu být i kemp - tak uvidíme...

6.7.1999

Pošťěstlí se nám tu nocovati, ráno odpočatí vyrazí-li dál... Odtud proti proudu řeky Bistrita vystoupáme do sedla pod Prislopem (1.418 m.n.) na hranici pohoří **MARAMURES** a **RODNA**. Kousek dále přijedeme ke klášteru **MOISEI** (100 km) , schovaným pod skalnatou horou Pietrosul. A nyní třešničkou na dortě našeho cestování v Rumunsku by mělo být kouzelné údolí řeky **IZY** - 75 km jízdy živoucím skanzenem starobylých monastýrů a vesnických dřevěnic, svým svérázem představující kouzlo minulých věků... Tato cesta bude završena návštěvou "veselého hřbitova" v **SAPINTĚ** (191 km). Vyřezávané kříže, malované jasnými barvami s vtipnými verši a kresbami, jež charakterizují zemělelé, budou jistě námětem k zamyšlení, že srandy nikdy dosti není... (Tak už nechte toho okukování - jedeme, přátelé, jedeme dál...)

SATU MARE (278 km) - město ležící 12 km od hranic s maďarskem a 17 km od Ukrajiny. Knižecí hrad ze 13.stol. byl svědkem historického dohovoru v r.1711 mezi Habsburky a povstalci vedenými Františkem II. Rákoczim. Vedle jsou solné doly.

NYIREGYHÁZA (365 km) - je prvním velkým městem na Maďarském území, jehož dosáhneme po předchozím projetí **MÁTÉSZALKY**, kde je termální koupaliště a folkloristicky zajímavé muzeum. Protože už nám půjde o čas, tak musíme jet jako s kopce i když pojedeme po rovině. Je to nutné, protože nás by měli čekat domácí v **KOMPOLTU** (493 km).

Zde totiž dle příslibu pána doktora Bély NAGY by na nás měl čekat místní folklorní ansámbl, se kterým bychom měli prolumpaciť večer a případně celou noc... s možností dospání v tělocvičně školní !

7.7.1999

Ráno, aby nám hostitelé zpříjemnili vstávání, nás budou budit voláním : **JÓ napot és jó utat** - se současným nabízením do jedné ruky čabajku a do druhé Bikaver Egri ... A protože naše propocené tělesné schránky budou jim nelibě voněti, pošlou nás do termálních jeskynních lázní do **MISKOLCTAPOLCA** (70 km). Je to sice cesta zpátky na východ, ale řekněte, kdo by odmítl vykonati ranní očistu pod vodopády krasové teplé minerální vody, že jo ? Ale potom už zcela vážně budeme muset spěchat do **BUDAPEŠTI** (240 km). Z Budapešti do Bma je 340 km a to po dálnici... Co s tím? No, máme již z ložska zkušenost, že jakmile židlochovická OÁZA ucítí stáj, tak zařehťá, vzepne se na zadní a bijíce předníma začne tryskem uhánět domů !!!

Takže lze se právem domnívati, že jest nám možno Budapešť navštívit - a punctum.

A protože Fanča bude blokovat WC i na zpáteční cestě, tak vám bude možno si prožít úlevu tělesnou až na Charbulově v kulturáku, konajíce svoji potřebu tak okolo 22,00 hod.

Tot' vše - snad se nám zadaří...

Ó ujo fajo, červen 1999

Dr. ZDENĚK SUŠIL SE DOŽÍVÁ 85 LET

Ač se narodil r. 1914 ve Valašských Klouboukách, přilnul více ke slováckému folkloru. Snad to bylo ovlivněno tím, že dětství a část mládí prožil v Uh. Hradišti. Středoškolská studia dokončil v Brně, kde vstoupil do středoškolské sekce Národní jednoty. Byla to nepolitická instituce, která podporovala český menšinářský živel na území obývaném převážně Němci. Jako činovník akademického odboru přišel v lednu 1934 na besedu Slováckého krúžku, aby dojednal účinkování muziky na plese Nár. jednoty, akadem. odboru. A od té doby nevynechal jediný krúžek až do r. 1949, kdy byl spolu se starostou dr. Kozáčkem, primášem Nedbálkem, cimbalistou Běhunkem a muzikantem Lachmanem z krúžku vymanévrován (bylo to vlastně vyloučení z politických důvodů, protože nechtěli přisluhovat novému vedení krúžku).

V době svého působení dr. Sušil z popudu Běhunka začal účinkovat i v muzice, když převzal klarinet po Běhunkovi, který zase převzal hru na cimbál po Jožkovi Frolkovi. Jinak dr. Sušil vystupoval na akademiích s manželkou v tanečním souboru a co hlavně, byl od roku 1935 - tedy téměř celých 14 let - jednatelem krúžku. Spolu s dr. Kozáčkem sestavil stanovy krúžku, když z popudu Zemského úřadu krúžek - do té doby volně sdružení - byl organizován jako spolek, aby

čelil iredentistickým snahám Národopisné Moravy, která chtěla prosadit připojení Slovácka ke Slovensku. Vznik protektorátu tuto politickou činnost Národopisné Moravy anuloval a krúžek i nadále působil jako folkloristická organizace jejíž činnost za Protektorátu, kdy kulturní činnost byla téměř nemožná, což mělo značný význam pro povzbuzení národního sebevědomí.

Dr. Sušil byl o svých osmdesátých narozeninách jmenován čestným členem krúžku spolu s Oldřichem Krejčím a Tondou Bartošem - Babiňákem, odvážným parašutistou skupiny Clay Eva (vzdor k tomu, že kvůli stručné oslavné vzpomínce na Bartoše v Almanachu krúžku r. 1973 měl být Dr. Sušil z krúžku vyloučen podruhé).

Krúžkem prošla pěkná řádka lidí, kteří shodně považují tuto činnost za milé a šťastné prožitky část svého života. Bylo a je to nejen zásluhou vlastní náplně krúžku (zpěv, tanec, muzika - spjata s milovanou kulturou Slovácka), ale i organizačním zabezpečením těchto akcí.

Zdeňkových 14 let jednateřství s vděčností vzpomínáme zvláště o kulatých narozeninách s přáním dobrého zdraví, aby mohl krúžek navštěvovat, vědom si toho, že i dnes je tu tak pěkná pohoda jak v dobách toho mladšího věku každého z nás (...ja tož za nás to bývalo v krúžku nejpěknější!)

Krúžku je třeba při této příležitosti popřát, aby takových oddaných činovníků a organizátorů, jak byl ve svém údobí Zdeněk, měl stále dost!

-CV-

Karikatura dr. Z. Sušila z roku 1936, autorem je tercáš tehdejší muziky Zdeněk Filipovič

Praní a čištění krojů - dříve a dnes aneb jak to dělá paní Mrázová ze Svatobořic - Mistřina (pokračování z minulého čísla)

Obec Svatobořice - Mistřín leží v regionu Kyjovska. Kroje se zde nosí velmi pečlivě naškrobené a nažehlené. Nebylo to tak vždy, ale s modernizací domácnosti se zdokonalila i péče o kroj. Dodnes má však určitá pravidla a "tetičky" hlídají, která má kroj dobře upravený a která jej má upravený např. "po šardicku" apod. Ženský slavnostní kroj z této oblasti se skládá ze spodniček, zadní vrchní sukně ("kanafaska" či "pávka" - červená sukně s pavími oky, nebo zelená či černá sukně), zástěry ("vyvazovaný fěrtůšek" nebo "kocůrka"). Dále je děvče oděno do spodních rukávčů (jsou škrobeny "natvrdo"), vrchních rukávčů a "kordulky" (vesta z bílého brokátu zdobená červenými mašlemi). Důležitým doplňkem jsou "kadle" (černě vyšivaný pruh látky uvázaný na rukávcích) a obojek (černě vyšivaný, uvázaný kolem krku a rozprostřený na ramenou). Na hlavě se nosí "gargula" (čepeček) a na něj uvázaný "turečák" nebo "šatka" (bíle vyšivaný šátek).

Muži nosí tmavěmodré vyšivané nohavice, do nich je vložen vyšivaný kapesník. Košile je buď černě (k slavnostnímu kroji) nebo červeně vyšita, na ní se nosí "kordulka" (většinou zelené barvy), za chladnějšího počasí lajbl (krátký černý kabátek). Na hlavě klobouk.

U ženského i mužského kroje existuje spousta kombinací a krojových variant. Kroj jsem popsala velmi zjednodušeně kvůli vysvětlení dále používaných pojmů.

Některé krojové součásti se nikdy neperou. Když doslouží, pořídí se nové. Mezi ně patří: pávka, kordulka, bílá brokátová zástěra, fěrtůšek, modrá i zelená sukně, turecký šátek, nohavice, lajbl. Tyto součásti se buď přešívají nebo pořizují nové.

Při praní kroje je třeba postupovat pečlivě a opatrně. Prvním důležitým krokem je **odpárat** všechny mašličky a barevné látky, které jsou podšity pod vyšíváním. Platí to pro rukávy u mužské košile a také pro "ňadra" (tj. vyšívání pod krkem), zde se musí odpárat i černá krajka, která pouští. U ženského kroje se to týká obojku, kadlí a u bílých rukávčů (tj. u dožínkových) se musí odpárat modrá mašlička.

Pak se prádlo **namočí** do vody, kam se přidá nastrouhané bílé mýdlo (jak býval "jelen") či neagresivní prášek (Namo), aby se voda trochu změkčila. Většinou se namočí večer a do rána. Prádlo se pak **vypere**. Některé věci se perou jen v ruce, aby se nezničily (šatka, bílé rukávce, někdo i kadle a obojek). Plátěné součástky (spodnice a spodní rukávce...) se vyvařují na 90°, někdo je vyvařuje v jednom, jiný je rozděluje - spodnice zvlášť od ostatního. Vyvařuje se v kotli a míchá se vařejkou. Do pračky na praní dává p. Mrázová také jen nastrouhané bílé mýdlo. Pak se prádlo **máchá**, alespoň ve "trojích vodách" -

tj. 2x - 3x, aby se z něj dostaly všechny nečistoty i mýdlo. Přidává se trochu modřidla, aby bylo prádlo krásně bílé (s mírným nádechem do modra). Prát se má za jasného počasí, aby sluníčko prádlo hezky vybělilo.

Škrobí se bramborovým vařeným škrobem nebo rýžovým škrobem. Škrob se uvaří velmi hustý, pak se nechá zchladnout - na něm se vytvoří škrálop a občas nějaký "žmolek". Pak se studený škrob přecedí a prádlo se do něj může namočit. Rýžový škrob se používá na škrobení "natvrdo" - tj. spodnice, spodní rukávce. Všechny ostatní krojové součátí, které se škrobí, se škrobí bramborovým škrobem. Množství škrobu záleží na požadované tvrdosti.

Žehlení. Prádlo se žehlí žehličkou na velmi mírný stupeň. Zpočátku se prádlo na žehličku přilepuje, pak jej musíme opatrně odlepovat. Žehlíme je po obou stranách tak dlouho, dokud prádlo není suché. Pak se spodnice stejně jako spodní rukávce naskládají, navléknou se na nit a nechají se dosušit. Spodnice se skládají tak, že na nejspodnější spodnici jsou sklady největší. Zručné "tetičky" už mají svůj způsob a šířku skladu si určují podle počtu špic (tj. krajky na spodním okraji spodnic). Dříve se žehlilo žehličkou, která měla kulatou špici. Dnes už se takové žehličky nepoužívají a proto je třeba dávat větší pozor, aby se neprotrhla nějaká krajka či výšivka.

Budete - li chodit mezi starými lidmi a ptát se jak správně ošetřovat kroj, věřte, že zjistíte, že každý má svůj postup, který se v detailech liší. Vyvarujte se zejména moderních prášků s množstvím fosfátů a umělých škrobidel. A co je ze všeho nejdůležitější? Nejdůležitější je pečovat o kroj s láskou a úctou. Je to přece nádherný lidský výtvar, který nám odkázali naši předkové.

-Led-

Současný sváteční
ženský kroj ze
Svatobořic - Místřína

Z receptáře našich babiček

(Zeli stokrát jinak)

Zelňáky (z Buchlovic)

Potřebujeme: syrové hlávkové zelí, mléko, hladká mouka, vajíčko, sůl, cukr, sádlo, ovesné vločky

Nadrobno nastrouhané hlávkové zelí spaříme svařeným mlékem, přidáme trochu sádla, vajíčko, hladkou mouku, sůl a cukr podle chuti. Vypracujeme řídké těsto jako na lívance, to rozetřeme v tenké vrstvě na sádlem vymazaný a ovesnými vločkami vysypaný plech a dáme do rozpálené trouby. Pečeme do zlatova.

Pro zpestření chuti můžeme přidat do těsta nebo nasypat na povrch před pečením rozmělněnou dobromysl nebo nastrouhané vlašské ořechy či usušené oskeruše případně jiné ingredience dle fantazie kuchaře.

Zapijíme neslazeným bylinkovým čajem, výborně se hodí i čerstvá kyška nebo podmáslí.

Zelníky (z ÚLK Strážnice)

1 kg hladké mouky, 3/4 mléka, vajíčko, kvasnice, asi 6 lžic cukru, 2 hrsti syrového nastrouhaného zelí, malá lžička soli

Vpracovat těsto a nechat je nakynout. Pak se těsto roztáhne na plech a dá se upéct. Upečený zelník se vidličkou roztrhá na kousky, omastí se máslem a posype se cukrem a mletými ořechy.

Kyselica (z ÚLK Strážnice)

1/2 zavařeninové sklenice kvašeného zelí, hrst krup, smetana, houby
Zelí se povaří s kroupami, přidají se houby a kyselica se zahustí trochou mouky rozmíchané ve smetaně.

Festival česneku v Buchlovicích nebude!

V jednom z minulých Krůžkozorů vyšla zpráva o tom, že v srpnu v Buchlovicích proběhne akce folklorního charakteru s názvem "Festival česneku". Upozorňujeme všechny, kteří se chtěli zúčastnit, že akce byla z technických důvodů zrušena! Informujte, prosím, též své přátele.

Krůžkozor - vydává Slováccký krůžek v Brně. Vychází zpravidla čtyřikrát ročně.

Odpovědný redaktor a grafická úprava Ing. Jiří Raštica.

Příspěvky zasílejte na adresu Slováccký krůžek v Brně, P. O. Box 713, 663 13, Brno nebo je předejte členům výboru. Náklad 150 výtisků.
